

11. EN DISKUSSION OM RELIGION OCH LOGIK

Filosofen gick fram till bordet. "Du gör en sallad ser jag. Det är fint, men vad är det här för en påse?" "Salladsdressing förstås. Man tillsätter tre matskedar vatten och tre matskedar olja så har man en god dressing."

"Fabriksgjord dressing kommer inte på fråga," utbrast den medelålders mannen bestämt. "Skall du nu börja bråka om vad jag får sätta i min sallad också. Räcker det inte med att du kritiserar min religion! Jag kan väl ändå få äta vad jag vill." "Naturligtvis får du äta vad du vill, liksom du får tro vad du vill, men när du vill mata din sallad, liksom din tro, i vänner och bekanta är den inte mera en privatsak. Då har vi rätt att vara med och diskutera och bestämma." Den fylliga damen slog uppgivet ut med händerna. "Ja, ja, som du vill. Men då får du göra dressingen."

"Ja naturligtvis." Glatt visslande gick filosofen in i det lilla köket och plockade fram en skål och en visp. Anna-Leena kom och ställde sig i dörröppningen med armarna i kors över den runda barmen. "Jag vill inte börjar gråla igen, men det finns en sak som jag skulle vilja säga beträffande din inställning till Gud eller Jahve, om du så vill." Skålen fylldes med fyra matskedar rypsolja. "Kör hårt. Jag lyssnar."

"Du får inte ta illa upp, men jag undrar om du själv är medveten om hur enormt stor betydelse du tillmäter logiken och förnuftet," sade Anna-Leena försiktigt. Tre matskedar rödvinsvinäger åkte ner i skålen. "Du tror att alla problem kan lösas enbart genom logik och förnuft. Du inser inte att det finns problem som är så svåra och djupa att det mänskliga förnuftet inte räcker till. Inför sådana frågor måste vi ibland *våga ge upp logiken och förnuftet* och förlita oss på känslor och inre erfarenheter. Frågan om Jahves existens och natur är just sådan. Det är helt enkelt så att vårt mänskliga förnuft är för begränsat för att fatta Honom och Hans kärlek till människorna."

"Hm," sade Filosofen och klämde ut litet stark senap i skålen. "Som yrkesfilosof vet du att många av de mest rationella tänkarna i vår kultur, t ex *Augustinus*, *Thomas av Aquino*, och *Blaise Pascal*, har betonat att förnuftet kommer till korta inför den högre verklighet som Gud representerar. I själva verket," fortsatte hon en smula andfådd, "måste du, som är så logisk, inse att logiken har sina gränser. En förnuftig människa inser att förnuftet inte alltid räcker till. Också logiken säger att det finns saker som vi måste acceptera fast vi inte förstår dem. Jag tror att det var den franska 1600-talsfilosofen Blaise Pascal som sa att det är *oförnuftiga att tro att allt kan begripas av förnuftet*."

"Jaha," sade Filosofen och hällde litet grädde i skålen. "Pascal var en första klassens logiker och vetenskapsman som i medelåldern genomgick en kris och blev religiös mystiker." Anna-Leena gick bort till det runda bordet, satte sig ner och började skala en gurka. "Du får inte missförstå vad jag menar. Naturligtvis är förnuftet och logiken viktiga. I vardagslivet och i vetenskapen skulle vi inte klara oss lång stund utan logik. T ex när vi gör den här salladen så måste vi hela tiden tänka logiskt. Det vore ologiskt att t ex blanda småsten i salladen eller att tro att vatten kan förvandlas till en god dressing genom någon trollformel, ett mirakel eller gudomligt ingripande. Det är inte frågan om att nedvärdera logiken utan om att *inse att det finns gränser för den*. Det finns t ex mycket som vi inte kan fatta men som vi ändå tvingas att tro genom en inre erfarenhet, en inre visshet. Det finns mer

i livet än vi kan fatta med logikens hjälp”.

”Fortsätt”, sade Filosofen korthugget samtidigt som han tände en gaslåga, tog fram en liten kastrull, fyllde den med vatten samt ställde den på lågan. ”Ett gudomligt mirakel strider visserligen mot förnuftet, men detta bevisar inte att mirakel är omöjliga, att de inte existerar, utan *det bevisar hur begränsade förnuftet och vetenskapen är*. Vi kan inte med förnuft eller logik uppfatta eller förklara Gud, men om vi öppnar våra hjärtan för Honom så kan vi ändå med vårt inre uppleva Hans kärlek. Vi kan t o m tala med Honom. För logiken är det här absurt. Så fort du börjar grubbla över hur detta skall förklaras så förlorar du kontakten med Gud.” Hon tystnade och sade sedan beslutsamt: ”Då gör du dig själv till Gud. Du förnekar allt som du inte kan fatta med ditt förnuft. Det finns ingenting som är högre än du själv.”

”Umm,” sade Filosofen samtidigt som han försiktigt placerade ett ägg i det sjudande vattnet. ”Jag medger att det här är svårt att acceptera. Men det beror på att vi i allmänhet *vill förstå innan vi vågar acceptera*.. Därför använder Jesus gärna liknelser. En liknelse är en berättelse från det vardagliga livet som vi lätt förstår. Den ger oss en aning om den högre verklighet som vi egentligen inte kan förstå. Föreställ dig t ex att du blir våldsamt kär i en kvinna. Då frågar du inte om kärleken är verklig, eller om den är förnuftig, eller hur den skall förklaras. Du vet med fullkomlig visshet att din kärlek existerar och att den genomsyrar ditt tänkande, dina känslor, ditt handlande, ja hela ditt liv. Du vill leva med denna kvinna, t o m ge ditt liv för henne.”

Det blev tyst i stugan. Endast det svaga ljudet av kokande ägg hördes. Filosofen tittade ut genom fönstret. Anna-Leena satt stilla med knäppta händer och slutna ögon på sin stol. Plötsligt började hon tala igen, men så sakta att den mörka rösten knappt hördes. ”Det är samma sak med Guds kärlek till dig. Guds kärlek har förstås ingenting med erotik att göra utan den är av samma slag som en faders - eller moders - kärlek till sina barn. När du ödmjukt söker Gud, när du lägger bort din stolthet, din självförgudning, ditt tvångsmässiga sökande efter logiska förklaringar, då kan du plötsligt nå en inre, orubblig visshet om att Gud finns, att Han är god och allsmäktig och att han älskar dig.”

Hon lyfte huvudet och fortsatte med högre röst: ”Då vet du att du är trygg, att din Fader i Himmelen tar hand om dig under alla förhållanden. Du behöver inte mera oroa dig, varken för liv eller död. Du vet att allt som sker har en mening. Du förstår inte denna mening, men det oroar dig inte. Inte förstår ett litet, hjälplöst barn allt som dess pappa gör. Pappan låter t ex vaccinera barnet. Det gör ont och barnet är rädd, men barnet litar obetingat på fadern. Han är oändligt mycket klokare. Han vet vad som är bra och dåligt för barnet. På samma sätt litar du obetingat - såsom ett barn - på Gud när du i djupet av ditt hjärta förstått Hans oändliga kärlek. Då har du inte längre något behov av logiken - dvs när det gäller Gud.”

Hennes kinder rodnade svagt och hon kastade en smått generad blick mot Filosofen. ”Är jag alltför känslomässig för din smak?” Hon reste sig, tog en kniv och började energiskt hacka gurkan i små bitar. Filosofen stod i köksdörren med händerna på ryggen och betraktade henne fundersamt. Han sade ingenting.

”Jag vet nog vad du tänker”, utbrast hon häftigt efter en stund. ”Du tror att vi kristna är rädda för logiken. Du tror att vi förnekar att förnuftet kan användas när det gäller Gud därför att hela vår tro i så fall skulle ramla sönder, och visa sig vara rent önsketänkande eller en barnslig längtan efter att bli villkorslöst älskade, och en omogen dröm om absolut trygghet och ett evigt liv. Men du har alldeles fel! Tron är visserligen en dårskap för hedningarna,

men den är en fast klippa att bygga sitt liv på och också att dö på.”

”Jaha,” muttrade Filosofen och kliade sig i skägget. Sedan tog han fram en tesked och hällde fyra skedar socker och en halv sked salt i dressingen. Efter att ha rört om kraftigt avsmakade han. ”Mja, inte illa.” Hans fåordighet tycktes irritera Anna-Leena. Hon fortsatte att lägga ut texten med en underton av ilska i rösten. ”Du undrar varför Gud inte ger evigt liv åt alla människor, åt icke troende såväl som åt troende, åt muslimer, hinduer, buddister, konfucianer, kommunister och ateister. Om Han älskar alla människor, utan undantag, och om Han är god och allsmäktig så skulle det vara logiskt att Han skänkte alla dessa sina barn evigt liv och evig lycka. Varför ger han då evigt liv endast åt oss som tror på honom?”

Hon pressade samman läpparna och tittade argt på Filosofen på vilkens läppar ett ironiskt leende spelade. ”Jag ser på dig vad du anser om oss kristna. Att vi i grund och botten är egoister som klamrar oss fast vid en livsåskådning enligt vilken vi själva blir odödliga medan alla, som inte accepterar vår tro, skall dö och försvinna. Det är därför som jag säger att du måste ge upp din blinda tro på logiken. Vi kan helt enkelt inte förstå varför Gud utvalt endast dem som tror på Honom till evigt liv. Det är sorgligt att så många av våra vänner och släktingar kommer att vara borta för evigt när de dör. Det är sorgligt att jag aldrig skall få träffa dig i himlen och säga ”vad var det jag sa!”. Men detta är Guds vilja och vi måste lita på Honom lika villkorslöst och helhjärtat som det lilla barnet litar på sin fader.”

”Det händer ibland att fadern sviker barnet, eller utnyttjar det för sina egna mål, eller att fadern på grund av okunskap skadar sitt barn,” påpekade den magre mannen stillsamt. ”Gud sviker aldrig, utnyttjar aldrig någon och han vet allt, ”svarade kvinnan bestämt. Hon suckade. ”Naturligtvis kommer du aldrig att kunna inse att din dyrkan av logiken gör dig blind för Gud. Logiken är din religion, din tro. Men din tro är ju så fruktansvärt steril. Den ger inget ljus, inget hopp, ingen mening åt ditt liv. För dig är livet inget mer än en meningslös resa från födelsen till döden. Men det kommer du, tyvärr, aldrig att kunna inse.”

”Hm,” var det enda den äldre mannen svarade. Anna-Leena väntade att han skulle säga något men eftersom han förblev tyst fortsatte hon att tala. ”Ni filosofer och vetenskapsmän tror att ni är så kloka. Ni tolkar och vrider och vänder på allting så att det skall passa in i er materialistiska världsbild. Ni tror er kunna bevisa att Gamla testamentet inte alls är Guds ord utan en samling skrifter som skrivits ner vid olika tider av lärda judar. Ni förnekar miraklen. Förstörelsen av Sodom och Gomorra var bara myter, likaså syndafloden och Noaks ark. Ni tror inte ens att Jesus utförde de underverk som evangelierna berättar om. För er är Jesus bara en människa, en profet bland andra, som väcker uppmärksamhet och får lärjungar genom sin starka tro och personlighet. På grund av all er logik är ni blinda för det enkla faktum att Bibeln faktiskt är Guds ord, om än nedskrivet på människors språk, och med de begrepp som judarna kände till. Ni är blinda för Jesus sanna natur. Ni skrattar när vi troende förklarar att vi i dag lever i de yttersta tiderna och att Jesus kan komma åter vilken dag som helst. När han kommer så kommer ni att få ert livs chock.” ”Onekligen,” svarade den äldre mannen. ”Och ni har väntat på hans återkomst i snart 2000 år, och kommer förmodligen att vänta 2000 år till.”

Hon reste sig och gick fram till den långa mannen, tog tveksamt hans hand, tittade honom rakt i ögonen. ”Jag tycker så synd om dig, för jag vet att du innerst inne är en god och känslig människa. Men jag skall be för dig. Det finns alltid hopp.” Hon släppte hans hand och återvände snabbt till bordet. ”Varför ber du för mig?” frågade han, men hon började energiskt hacka gurkan i små bitar.

Det blev tyst. När hon var klar med gurkan tömde hon den i en glasskål och hämtade tre tomater. ”Det är inte likt dig att vara så tystlåten. Jag har väl inte sårat dig genom att jag talat så här ärligt och direkt ur hjärtat.” ”Nej, nej inte alls. Jag önskar att alla vore lika ärliga och öppna som du när det gäller livsåskådningsfrågor.” ”Varför opponerar du dig då inte? Har du plötsligt fått tunghäfta. Jag är säker på att du har en mängd argument att slå mig i huvudet med.”

Äggen låg nu i en skål med kallt vatten och Filosofen rörde tankspritt om i dressingen. ”Du har alldeles rätt i att jag tror på logiken och därför finns det egentligen ingenting jag kan svara på det du predikat. Du säger ju uttyckligen att logiken inte kan tillämpas på det som du nu har sagt. Men det enda sätt jag kan föra en diskussion på är med hjälp av logiken. Jag ställer frågor för att få *förklaringar*, men du säger att jag skall låta bli att försöka förstå. Jag kritiserar genom att påpeka *motsägelser*, men du säger att jag blint måste svälja alla motsägelser. Jag löser problem genom att söka finna den *hypotes* som bäst stämmer med alla fakta, men du säger att jag inte får söka några hypoteser. Jag drar *slutsatser* enligt logikens regler men du säger att jag måste låta bli att dra slutsatser om Gud. Om jag inte får använda logiken så finns det egentligen inte mycket jag kan säga. Det enda som återstår är det som du just gjort - dvs att hålla predikningar, ren retorik. Men en predikning är suggestion och propaganda, inte argumentering. Man kan lika lätt predika för onda som för goda idéer, vilket historien vältaligt vittnar om.”

”Förstår du inte att när man överger logiken så kan man påstå precis vad som helst. Man kan hitta på vilka vilda historier, sagor och myter som helst och mata dem i en okritisk, okunnig och godtrogen skara oskyldiga människor. Under äldre tider var sagor och myter oundvikliga. De hade en mängd sociala funktioner, t ex skapade de samhörighet, lydnad inför överheten, legitimerade moralen osv. *Men vi behöver inte längre basera vårt samhälle på myter. I stället kan vi basera det på en öppen diskussion, på fri debatt, på demokratiska strukturer och på systematisk forskning.* Men detta är möjligt endast om det finns vissa fundamentala spelregler för vårt tänkande - dvs logiken. Utan logik står vi inför det rena godtycket. Den starkare, vare sig det är frågan om militär makt eller personlig karisma, har alltid övertaget och kan böja folken under sin vilja.”

Han suckade djupt och började försiktigt skala äggen. Gulan mosade han i dressingen och vitan hackade han smått. ”Naturligtvis kan jag säga att jag inte tror ett smack på allt som du sagt. Jag kan säga att jag aldrig kan tänka mig att blint lita på någonting som jag inte förstår, som är fullt av motsägelser och som strider mot all vetenskap och logik. Men det visste du redan. Det är ingen mening med att upprepa det gång på gång. Inte heller är det någon mening med att du gång på gång upprepar din trosbekännelse. Om du kunde ge ett enda konkret bevis så skulle det vara en annan sak, men då skulle du använda logiken.”

”Du tycks i alla fall inse att logiken är din gud, att du aldrig kan tro på något som är ologiskt,” sade Anna-Leena syrligt. Han skakade trött på huvudet. ”Alla människor tror på logiken. Också du tänker logiskt - åtminstone så länge logiken inte medför någon konflikt med din tro. I själva verket är du väldigt logisk, t ex i ditt jobb som sjukskötare....” ”Jag kan tala om för dig,” avbröt hon, ”att jag inte bara delar ut mediciner och följer den vetenskapliga medicinen utan att jag också ber för mina patienter.”

”Det tror jag nog. Men jag tror mera på vetenskaplig medicin än på böner - och det gör säkert du också. Men visst kan böner ha en betydelse. De visar att du bryr dig om

patienten, och det är viktigt. Men du uttrycker dig missvisande när du talar om *att tro på logiken*. Det är snarare så att *logiken är en förutsättning för att vi skall kunna tala, tänka, handla och fungera som människor*. Den som inte följer logikens regler hamnar mycket snart på ett dårhus. Den som tror att man kan äta sten, förvandla vatten till dressing genom en trollformel, flyga som en fågel eller leva utan mat klarar sig inte lång stund om han/hon inte tas om hand av människor som tror på logiken.”

”Alla förnuftiga människor, de må vara kristna, hinduer, schamaner, ateister eller filatelister använder logiken. Vi misstar oss ibland, men också våra misstag förutsätter logiken. Skillnaden mellan dig och mig är inte att jag, och inte du, blint skulle lita till logiken. Skillnaden mellan oss ligger däri att när logiken börjar ge slutsatser som står i konflikt med din barnatro så är du inte villig att kritiskt granska denna tro. *I stället riktar du din kritik mot logiken*. Du drar upp en gräns för logiken. Hit men inte längre.”

“Så länge logiken ger resultat som inte hotar din tro så är den helt okej. Men när din längtan efter en älskande fadersgestalt, efter trygghet och odödlighet kommer i konflikt med din logik då är det värst för logiken. För mig är det tvärtom. Jag förlorade den obetydliga barnatro jag hade när jag blev tonåring. Därför har logiken aldrig kunnat komma i konflikt med min världsåskådning. Som tonåring var jag öppen och nyfiken. Jag hade inte indoktrinerats och stängts in i några föråldrade religiösa tänkesätt. Jag var fri att söka och lära. Jag var fri att använda mitt förnuft. Jag kunde med glatt mod förkasta allt som stred mot logiken och förnuftet, såsom t ex de olika religionerna och de otaliga formerna av magi och vidskepelse. Min världsbild var öppen och den är fortfarande öppen. Jag skall med glädje acceptera vilken teori som helst, t o m att det finns en gud, förutsatt att teorin ger goda förklaringar, stämmer med fakta och håller för hård kritik.”

”Jag skulle vilja ställa en samvetsfråga till dig,” sade Anna-Leena allvarligt. ”Skulle du verkligen vilja omvända mig till ateismen?” Filosofen studerade begrundande den mörka kvinnan där hon satt med de runda, bara armarna på bordet. Hennes ansikte föreföll blekt, omramat av det mörka håret. Hennes läppar var omålade men verkade ändå onaturligt röda i den lätta skymning som rådde i rummet.

När han inte svarade fortsatte hon: ”Vad har ateismen att erbjuda mig? Ett otryggt liv utan någon hållbar moralisk grund. Om jag har tur och sköter min hälsa lever jag kanske 70 till 80 år. Sedan kommer sjukdom, förfall och slutligen...döden. Därmed är allt slut. Mina eventuella barn och vänner kommer ihåg mig en tid, men snart nog är jag glömd, borta...för evigt. Det finns inte längre minsta spår av att jag levat, arbetat, kämpat. Det kunde lika gärna vara så att jag aldrig existerat.”

Filosofen stod fortfarande tyst med tankfull min. Anna-Leena fortsatte att tala. ”Nej vet du min käre Filosof. Även om min tro vore svag - vilket den inte är - skulle jag alla gånger föredra den framom ateismen. Jag förstår, ärligt talat, inte hur du kan stå ut att leva med en så hopplös tro.” Hennes mörka ögon strålade och rösten darrade när hon fortsatte: ”Genom Kristi försoningsdöd på korset har vi fått något oerhört, nämligen hoppet om evigt liv, om evig lycka och salighet. Det här är något så underbart, så fantastiskt att jag fylls av bävan, tacksamhet och en djup kärlek till Gud. Åh om jag kunde dela med mig något av denna känsla till dig,” avslutade hon med tårar blänkande i ögonen.

”Nej,” svarade den magre mannen trorr, ”jag skulle inte vilja omvända dig till ateismen, materialismen eller vad du vill kalla en icke-troendes syn på världen.” ”Varför argumenterar

du då så ivrigt för din hemska ateism?” ”Min avsikt är faktiskt att försvara logiken och förnuftet, inte ateismen eller någon annan -ism. Kära Anna-Leena, för dig är kristendomen en del av din identitet, din personlighet. Det har den varit sedan tidig barnaålder eftersom du växt upp i en kristen familj, och tidigt indoktrinerats i Luthers lära. Att beröva dig denna tro skulle vara att slita ut en viktig del av ditt jag, av din personlighet. Du skulle kastas in i en ytterst svår s k existentiell kris där du skulle tvingas omvärdera hela ditt liv, från barndomen framåt. Du skulle förlora din grundtrygghet, din kompass i livet och det skulle bli mycket svårt för dig att hitta något som kan fylla tomrummet.”

Medan han långsamt rörde om i dressingen fortsatte han: ”Jag försäkrar dig att jag inte vill omvända en enda troende kristen, muslim, hindu, buddist, spiritist eller new-agare till någonting. Jag är varken predikant eller profet, utan vetenskapsman, en människa som söker sanningen om oss och vår värld med hjälp av observationer, logik och förnuft. Men liksom du vill jag hjälpa mina medmänniskor.”

”Hjälpa!?”

”Ja, just hjälpa. Min uppgift som filosof är att hjälpa människorna att hitta fram till sanningen om sig själva och om världen, och att acceptera denna sanning. Jag vill hjälpa speciellt unga, och ännu öppna, sökande människor, att finna en grundtrygghet i livet utan att behöva ge upp vare sig förnuft eller logik. Jag vill hjälpa dem att söka en världsbild och en livsstil som är fri från logiska absurditeter och stämmer överens med den bästa kunskap som människan producerat, nämligen den vetenskapliga. Jag vill hjälpa dem att ödmjukt, och utan att förlora sig livsglädje, kunna acceptera också de bitar av livet som är svårast, dvs sjukdom, förgängelse och död. Det enda sätt jag kan göra det på är att hjälpa dem att öva sin förmåga att tänka självständigt och kritiskt. Vi måste alla själva fatta de stora besluten i våra liv. Men vi för att göra detta behöver vi både kunskap och förmåga att kritiskt granska alla de åsikter, uppfattningar som bjuds ut i dagens väldiga informationsflöde. Vi behöver m.a.o. kunna tänka logiskt.”

”Det finns ingen trygghet utan Gud,” invände den mörka damen envist.

”Vilken grund har du för den åsikten?” svarade Filosofen med en suck. ”Du är i själva verket inte ett dugg tryggare än jag, trots din gudstro. Du kan lika lätt, kanske lättare ibland, råka ut för bedragare och brottslingar. Du kan lika lätt bli sjuk eller råka ut för en olycka. *Den enda trygghet vi människor kan få är den som vi själva skapar genom att leva tillsammans, arbeta tillsammans, hjälpa och stödja varandra och använda förnuft och logik.* Tyvärr har det under historiens lopp ofta varit så att tron bidragit till splittring, till hat och till krig. Så är det destovärre också i dag.”

”Även om Guds trygghet vore en illusion, skulle jag föredra denna illusion framom din osäkra mänskliga gemenskap,” svarade Anna-Leena häftigt. ”Naturligtvis håller jag med om att vi människor måste hjälpa och stöda varandra - Jesus uppmanar oss t o m att älska varandra - men detta räcker inte. Vår grundtrygghet måste förankras i något högre, bättre, starkare än våra medmänniskor och vårt bräckliga förnuft. Utan Gud är allting tillåtet, som någon... jag tror det var Dostojevskij... sade,” fortsatte hon enträget, ”och det är verkligen ett skrämmande alternativ. Utan Gud existerar det ingen orubblig grund för moralen. De goda får ingen belöning, de onda inget straff. Utan Gud finns det ingen rättvisa - endast den nakna makten, det brutala våldet.”

”Nu pratar du i nattmössan igen,” skrattade den äldre mannen vänligt. ”Såvitt jag vet har

ingen gud någonsin lyft ett lillfinger för att förhindra den nakna makten och det brutala våldet. Det har alltid varit människor, vanligen förnuftiga människor som lyckats samla sina bröder och systrar till en kamp mot makten och våldet.” Medan han tankspritt smakade på dressingen fortsatte han: ”Det är vi människor som skapar moralen. Vi skapar de juridiska lagar som reglerar våra liv. Men vi skapar också på ett både medvetet och omedvetet plan det som vi ibland kallar samvetet eller moralen. Men moralen, samvetet förändras, ofta som en följd av att samhället vi lever i förändras. Slaveriet godkändes under århundraden utan samvetsbetänkligheter, också av de olika religionerna. Men när det moderna industrisamhället uppstod och därmed en stor arbetarklass så förlorade slaveriet sin funktion. Då väcktes folks samveten, en ny moral, som kraftigt fördömde slaveriet, uppstod. Och lagstiftningen följde efter.”

Han avbröt sig för att hälla upp vatten i ett glas och dricka en klunk. ”Under århundraden krävde moralen, också den kristna, att man agar sina barn, dvs slår dem, ger dem stryk. Den som sparar på riset älskar inte sina barn, hette det, ofta med hänvisning till Bibeln. Men när industrialiseringen kom och barnen inte längre behövdes som lydiga arbetskraft så ändrades moralen. Nu blev det tvärtom mot tidigare. Ett barn var svagt, oskyldigt, försvarslöst. Att ge sig på det med riset upplevdes som djupt omoraliskt.” Efter ytterligare en klunk vatten fortsatte han: ”I våra dagar upplever vi en ny förändring av moralen. Allt fler människor känner att det är fel att behandla djur illa. Lagstiftningen följer efter genom att skydda djur för olika former av grymhet.”

”Bibeln är den enda orubbliga grunden för moralen. I Bibeln talar Gud till oss och förklarar vad som är rätt och orätt”, sade Anna-Leena med bestämt tonfall. ”Får man döda en människa?” ”Nej, naturligtvis inte. Mose lag är helt entydig på den punkten.”

”Hur är det då i krig?” ”I självförsvar får man döda en medmänniska, men endast om inga andra möjligheter finns.” ”Är detta Guds vilja eller endast din åsikt om vad Gud vill?” ”Det är förstås Guds vilja. Min åsikt har ingen betydelse i sammanhanget,” svarade hon med trotsig min. ”Accepterar Gud dödsstraff?”

”Bland Mose lagar finns många som stipulerar dödsstraff för olika mycket svåra brott.” ”Är du säker på att detta är Guds vilja och inte ett uttryck för moralen i det israeliska samhället på den tid när dessa lagar skrevs ner.” ”Vi kan inte tumma på Bibeln och välja och vraka vilka lagar som vi gillar och vilka vi ogillar. Om vi tror att Gud är den yttersta grunden för moralen, och att Bibeln är hans ord, så måste vi godta dödsstraff för vissa svåra brott.” ”Avskaffandet av dödsstraffet strider alltså mot Guds vilja?” Hon tittade olyckligt ner i golvet och svarade med svag röst: ”Ja”. ”Är du medveten om att det finns mängder av människor, som tror att Jesus är Frälsaren, men som vägrar använda något som helst slag av våld, som hellre går i fängelse eller t o m offerar sitt liv än dödar en annan människa?” ”De följer sin egen vilja, inte Guds vilja,” mumlade hon. ”Om Gud verkligen är sådan som du beskriver honom,” sade Filosofen med eftertryck så är han, enligt mitt samvete, en djupt omoralisk varelse, inte värd att dyrka och se upp till.”

Medan han talade hade den äldre mannen gått fram till det fönster som vette ut mot berget. ”Skulle du vilja omvända mig till kristendomen om du kunde?” frågade han stillsamt utan att vända sig om. Utan ett ögonblicks tvekan svarade hon ivrigt: ”Absolut! Jag vet att det skulle berika ditt liv oerhört mycket. Det skulle också hjälpa dig i ditt arbete som filosof. Många frågor som nu är oklara för dig skulle bli klara.” Med mycket låg röst tillade hon: ”Det vore underbart om du kunde falla på knä tillsammans med mig så att vi gemensamt

kunde tacka och prisa vår Frälsare för att han gett oss livets underbara gåva och löftet om evig salighet.”

Filosofen stod fortfarande med ryggen mot den den fylliga kvinnan och tittade ut genom fönstret. Han hörde hur hon mumlade något med mycket låg röst och lyssnade intensivt för att kunna uppfatta orden. ”...förlåt honom, ty han förstår inte vad han gör. Du har skapat logiken för att hjälpa oss, men låt honom inse att den har sina gränser. Mjuka upp hans hjärta och låt honom se Ditt ljus. Men ske inte min vilja, utan din. Amen!”

”Nu har jag svarat på dina frågor,” sade Filosofen glatt, ”och dressingen är färdig.”
“Jaha,” svarade Anna-Leena med en resignerad suck. ”Salladen är också färdig och som vanligt har jag inte lyckats rubba din styvnackade materialism ens en hårsman.”